

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 112.

Sroda 10 (22) Maja.

1867 r.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świętach uroczystych i Niedzielach.—Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach.—Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12.—Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się.—We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Rok 4.

Prenumerata w Warszawie rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się.—Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Łocznie rsr. 9 kop. 20.—Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

SPIS RZECZY

DZIAŁ URZĘDOWY. — Rozkaz warsz. ober-policmajstra. — Dodatek do Najwyższego rozkazu. — Uwolnienie. — Nominacja.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Telegramy. — Wiadomości telegraficzne. — Przejazd pp. Palackiego i Riegera. — Kwestja żebraków. — Tydzień giełdowy. — Ole Bull. — Koncert p. Wysockiego. — Koncerta p. Ap. Kątskiego w Włocławsku. — Fortepjan na wystawie paryzkiej. — Wstępna lekcja dra Strasburgera. — Towarzystwo zach. sztuk pięknych. — Jarmark na wełnę w Lublinie. — Szczegóły rolnicze. — Nagła śmierć. — Przegląd wojsk. — Zaręczyny Najd. Osób. — Uroczystość na cześć sławian. — Ruska restauracja w Paryżu. — Wynalazek. — Wiadomość bibliograficzna. — Kwestja luksemburska. — Ameryka. Świętowanie robotników. — Chili i Peru. — Austrija. Położenie państwa. — Sejm kroacki. — Rozruchy. — Cesarz; organizacja armji. — Azja. Traktat handlowy. — Wiadomości z Japonji. — Francja. Ratyfikacja traktatu. — Wykup od służby wojskowej. — Usiłowania. — Gielda. — Falszowanie biletów. — Hiszpanja. Dekret. — Meksyk. Działania wojenne. — Turcja. Nota; powstanie kandjockie. — Włochy. Garibaldi. — Korespondencje ze Lwowa. — Bibliografja (Warszawska gazeta żydowska).

FEJLETON. — Szkice Psychologiczne. Paweł i Wirginja (c. d.)

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

DZIAŁ URZĘDOWY

**Warszawa,
dnia 9 (21) Maja.**

W rozkazie Ober-Policmajstra do policji wykonawczej wydanym, zamieszczono: Znajdując obecnie możebnym wprowadzić niektóre zmiany co do udzielania mieszkańcom biletów na przejście za rogatki i na cmentarze za pogrzebami, polecono policmajstrom i komisarzom cyrkulowym, co następuje: 1) Bilety na przejście za rogatki, udzielane dotąd z terminem jednomiesięcznym, wydawać odtąd na dwa miesiące, z zachowaniem zwykłych formalności. 2) Poświadczeń przez policmajstrów dla przepuszczenia za pogrzebami oznaczonej liczby osób, zaniechać i nadal dozwalać przejścia przez rogatki bez przeszkody, wszystkim osobom towarzyszącym pogrzebowi.

FEJLETON DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

SZKICE PSYCHOLOGICZNE w ramach powieści.

PAWEŁ i WIRGINJA.

(Ciąg dalszy *).

VIII.

Wirginja do ciotki.

Jestem obecnie w tem położeniu, że sama nie wiem, czy rozpacz nad sobą, czyli też cieszyć się powinienam... W kilku wyrazach, przesłanych wczoraj, uwiadomiłam cię już moja droga ciotko, o nagłym wyjeździe a raczej ucieczce Pawła — teraz chcę opowiedzieć smutne dzieje mojego życia w ciągu ostatnich kilku tygodni. Będzie to spowiedzią mojego serca, rachunkiem sumienia, na którym ciężą jakieś winy śmiertelne... Oh! moja ciotko... jakże krwawo żałuje dzisiaj, że nie usłuchałam twojego doświadczenia, twojego serdecznego instynktu! Kaźmierz i Paweł... Doprawdy, zmysły tracę myśląc, jak mogłam porównywać tak fałszywie dwóch ludzi, z których jeden był... i jest niestety! moim mężem.

A jednak, zdawało mi się szalonej, że zdołam oczyścić serce, podnieść duszę tego upadłego człowieka. Sądziłam go tak nieszczęśliwym!... gdy on występ-

*) Patrz Nr. 79, 107, 108 i 109.

Dodatek do Najwyższego rozkazu z dnia 4 maja v. s. Najjaśniejszy Cesarz, na odbytych dziś przeglądach: Własnego Jego Cesarskiej Mości konwoju, zakładów wojskowo-naukowych, 1-ej i 2-ej dywizji piechoty gwardji, w całym ich składzie, bataljonów: lejbgwardji saperów i pieszego instruksyjnego wraz z kompanją strzelców floty, osady gwardyjskiej i kompanji galwanicznej, 1-ej dywizji jazdy gwardji wraz ze szwadronami rezerwowymi, pułków lejbgwardji: grenadierów konnych, ułanów i huzarów Jego Cesarskiej Mości wraz ze szwadronami rezerwowymi, szwadronu rezerwowego pułku lejbgwardji ułanów Jego Cesarskiej Mości, półszwadronu zandarmów lejbgwardji, 1-ej i 2-ej brygady artylerji lejbgwardji, artylerji konnej gwardji, baterij: Michajłowskiej szkoły artylerji, dońskiej lejbgwardji, instruksyjnych: pieszej i konnej i dywizjonu artyleryjskiego instruksyjnego kozaków, raczył znaleźć te wojska w wybornym stanie, za co Jego Cesarska Mość wynurza szczególną wdzięczność Jego Cesarskiej Wysokości Dowodzącemu wojskami gwardji i petersburskiego okręgu wojennego i podziękowanie Monarsze wszystkim dowódcom; niższym zaś stopniom, którzy znajdowali się w froncie, udziela po 50 kop. dla każdego. (Rus. Inw.)

Uwolnienie. Przez Najwyższy rozkaz do zarządu wojskowego z d. 4 maja v. s. generał-major *Kannabich*, dowódca 17-ej brygady artylerji, posunięty został do stopnia generał-lejtnanta, z uwolnieniem od służby, z mundurem i całkowitą pensją.

Nominacja. Przez Najwyższy ukaz imienny do rządzącego senatu z d. 30 kwietnia, rzeczywisty radea stanu, szambelan, książę *Leon Gagaryn*, mianowany został mistrzem dworu Cesarskiego, z zachowaniem dotychczasowych obowiązków moskiewskiego gubernialnego marszałka szlachty. (Siew. Pocz.)

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

**Warszawa,
dnia 9 (21) Maja.**

Pośród bardzo szczupłych dzisiejszych wiadomości, najważniejszą jest wiadomość o podpisaniu w dniu 17-ym maja przez króla pruskiego ratyfikacji traktatu zawartego w Londynie w dniu 11-ym b. m. *La Patrie* upatruje w tem fakcie ważne znaczenie. Według tego dzienni-

nym był tylko. Zaraz po twoim wyjeździe, dobra szlachetna ciotko, Paweł zaczął mi okazywać czułość nieograniczoną: porzucił nałogi w których kapał się dawniej, przepędzał ze mną dnie całe prosząc bym go uratowała z przepaści, w którą się był rzucił w dniach zwątpienia i rozpacz; mówił, że miłość moja jest modlitwą odkupienia za przeszłość skalaną; — że przy mnie odradza się jego dusza i budzi się ambicja do szlachetnych czynów! Gdybyś go widziała w podobnych chwilach... Biedne, głupie serce kobiety! Szlachetne, szczere słowo, uczucie pełne czci i anielskiego pokoju, — nie łatwo je wzruszą — nie od razu podbijają — bo w nich nie ma nic nadzwyczajnego, dziwnego! Ale każda skra padająca na toż samo serce z oczu ciemnego anioła, roznieca pożar gwałtowny. Lubi ono ironję zamiast wiary — sarkazm, zamiast pochwały, a namiętność zamiast miłości. Zapewne — są takie szczęśliwe dusze i nie mało ich nawet — którym Bóg dobry, od razu daje wiarę że najdroższym skarbem naszego życia jest spokój; — że każda walka, nie tylko zwyciężonego lecz i zwyciężę krwawo... Takie błogosławione istoty, przechodzą drogę życia z czołem pogodnym, z sercem pełnym miłosierdzia; nie patrzą one na dzikie urwiska gór wysokich i nie wdzierają się myślą nawet, na ich strome szczyty... Od kolebki do grobu, życie ich jest jednym ogrodem wiosennym, w którym sieją złote swych uczuć ziarna... Mnie Bóg inaczej stworzył: zamiast wesółych

ka, król pruski, z własnego popędu, skracając tak znacznie termin określony przez strony umawiające się, daje dowód szczerości zamiarów swego rządu i chętnego spełnienia zobowiązań przyjętych na konferencji londyńskiej. *La France* dodaje, że cesarz Napoleon miał podpisać ratyfikację 18-go, i tegoż samego dnia miały być wymienione ratyfikacje pomiędzy dworami berlińskim i paryzkim. Inni monarchowie zapewne pospieszą także z podpisaniem ratyfikacji.

Rząd holenderski, pomimo zneutralizowania Luksemburga, taki miał wstręt do jakiegokolwiek bądź solidarności administracji swej z administracją wielkiego księstwa, iż odmówił swym reprezentantom za granicą upoważnienia, do udzielania opieki poddanym luksemburskim przebywającym za granicą. Ponieważ zaś fundusze wielkiego księstwa nie pozwalały mu utrzymywać własnych reprezentantów za granicą, przeto opieka nad poddanymi luksemburskimi za granicą powierzona została jednemu z wielkich mocarstw.

Odmowa upoważnienia do wniesienia interpełacji w ciełe prawodawczem francuzkiem przez p. Picard w przedmiocie zbyt wysokiej sumy okupowej od służby wojskowej, spowodowana była nie tylko przez obawę, aby w czasie rozpraw kwestja luksemburska przedwcześnie nie została zaczepiona, lecz także i z tego względu, że rząd sam, z własnego popędu, zamierzał ją obniżyć. W istocie, dzisiejszy nasz telegram donosi, że suma ta została obniżona z 3,000 fran. do 2,500. Nieporozumienie pomiędzy komisją ciała prawodawczego do prawa o reorganizacji armji a rządem, jeszcze nie została usunięta, lecz nie tracono nadziei porozumienia. Dzisiejszy nasz telegram donosi, iż porozumienie to nastąpiło, oraz, że rząd wkrótce zezwoli na rozprawy w kwestji luksemburskiej.

We Florencji ludzie kompetentni uznają jednoznacznie, iż projektowane tam prawo reorga-

pisnek, lzy płynęły nad moją kołyską, — sierota, nie widziałam nigdy jasnego, anielskiego oblicza matki! Widziałam tylko trawę i kwiaty na jej świętym grobie...

Może to smętne niemowlęstwo — rzuciło mi na oczy czarną przepaskę, co jak lekka, przejrzysta chmurka z żalobnego kuru, zasłania mi wszystkie przedmioty i powleka je barwą melancholji; — może ten wiek dziecienny wpłynął na całe życie moje, że zawsze miałam już pociąg tajemny do smętnej, dziwacznej jego strony.

Dla tego to pewnie, nie umiałam ocenić mojego pierwszego męża: jak krnąbrne, kapryśne dziecko, nużyłam go żadaniami, których rzeczywistość zaspokoić nie mogła; — dla tego serce moje pozostało zimnem przy jego sercu, a lzy po zgonie jego, prędko oschły. Dziś dopiero, przynięcioną żelazną ręką doświadczenia, przekonywam się, że nie byłam wyższą od innych kobiet, jak mi to szatan pychy wmawiał — lecz byłam od nich gorszą — bo najwonniejszy kwiat ich życia — rezygnacja — nie wyrosł w mojem samolubnym sercu.

Lecz dosyć o tem — chcę ci powiedzieć droga ciotko, za jaką to cenę otworzono mi oczy — jak drogo kupiłam te gorzkie doświadczenia owoce.

Powiedziałam już, że Paweł przez czas jakiś po twoim wyjeździe, był dla mnie dobrym serdecznie. Uwidziona takim jego postępowaniem, oddałam się

nizacji wojska, zapewniając słuszniejszy rozdział sił narodowych, pozwoli zarazem osiągnąć znaczne oszczędności w budżecie.

Fuad-pasza, w nowej depeszy do rządu greckiego, protestuje według użytego zwyczaju, przeciwko mniemanemu popieraniu przez władze greckie powstania w Tesalji i Epirze. Depesza ta, napisana z niesłychaną dumą, nosi datę 27-go kwietnia, zatem podczas najważniejszego zawikłania kwestji luksemburskiej. Zapewne w tej okoliczności minister turecki czerpał odwagę do grożenia Grecji w sposób tak niegodny.

Sejm kroacki na sobotnim posiedzeniu, otrzymał oryginalny reskrypt cesarski, zapewniający jego członkom swobodę mowy, przyjął bez rozpraw antiuinionistowski projekt adresu więkzości komitetu dziewięciu.

W Stanach Zjednoczonych z jednej strony ukazują się świętowania robotników, z drugiej wzburzenie pomiędzy murzynami.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczone poniżej korespondencje ze Lwowa.

Telegramy

DZIENNIKA WARSZAWSKIEGO.

Paryż, 20 maja. Dzisiejsza *Paris* donosi, że nieporozumienia pomiędzy komisją izby a rządem w przedmiocie reorganizacji armji zostały usunięte. Komisja przyjmuje na ten rok cyfrę 800,000 ludzi; według propozycji rządowych, utrzymuje się na korzyść izby prawo oznaczania wysokości kontyngensu na następne lata. Według *La France*, ponieważ wkrótce ma nastąpić złożenie izbie traktatu londyńskiego, rząd zezwoli na rozprawy w przedmiocie stanu rzeczy wynikającego z traktatu. *France* potwierdza wiadomość o podróży sułtana do Paryża. Dzisiejszy *Monitor wieczorny* donosi, że z rozkazu cesarza minister wojny postanowił zniżyć sumę wykupną od służby wojskowej z 3,000 na 2,500 fr.

Berlin, 20 maja. Król wyjeżdża do Paryża 3 czerwca. Cesarz ruski zjedzie się 1-go czerwca w

Kolonji z Wielkim Księciem Cesarzowiczem Następcą Tronu, poczem nastąpi wyjazd do Paryża.

(Correspondenz Bureau.)

Wiadomości telegraficzne

* *Zigrzeb, 18 maja.* Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu, adres więkzości został przyjęty i stronnictwo unji upadło całkiem na duchu. Poprawka Wrbanica, że przed zniesieniem położenia wyjątkowego w Fiume i Buccari, nie powinny być przedsiębrane żadne wybory do deputacji koronacyjnej, została przyjęta z zapalem. Na skutek dzisiejszej uchwały sejmowej, wszczęły się ożywione stosunki pomiędzy hr. Andrasy i tutejszem stronnictwem unji. (*Die Presse*.)

* *Praga, 18 maja.* Decyzją sądu wyższego z daty dzisiejszej, wzbronione zostało, z powodu zdrady stanu, dalsze szerzenie niektórych numerów *Narodnich Nowin*. (*Tamże*.)

* *Marsylja, 18 maja.* Listy z Rzymu z dnia 14-go donoszą, że na 17 b. m. zwołany został konsystorz, na którym, jak mówią, papież podda pod osądzenie postępowanie kardynała Andrea, stosownie do własnego jego żądania, i względem niego stanowiącą wyda decyzję. Donoszą zewsząd o znacznem pomnażaniu się bandytów, mianowicie w okolicach Civita-Vecchia. Bandyci zmuszają większych właścicieli do zapłacenia im ogromnych sum, niektórych nawet po 150,000 fr. Oprócz tego zabijają trzody, a w razie oporu grożą spaleniem gumien. Z Rzymu wysłano wojska przeciwko owym bandytom. (*Corr. H. B.*)

* (Przejazd pp. Palackiego i Riegera). *Warsz Dniw.* pisze: „W sobotę, odprowadziliśmy naszych sławiańskich gości na stację kolei żelaznej petersburgskiej, w trzy godziny potem, przyjmowaliśmy na dworcu kolei żelaznej wiedeńskiej, jeszcze dwóch podróżników, pp. Palackiego i jego zięcia Riegera, którzy, jak wiadomo, pozostali w tyle za swemi towarzyszymi, zwróciwszy drogę na Paryż. Obadwaj, jako członkowie sejmu czeskiego i przodkujący w narodzie, są sławni w całym świecie sławiańskim. Przyjęcie z naszej strony było jak najserdeczniejsze. Drogich gości powitało w dworcu kilku członków komitetu organizującego i zaprosiło na obiad do ruskiego klubu. Pr. y obiedzie, ożywionym przyjacielską rozmową, wymienione były najserdeczniejsze życzenia i toasty. T. T. Witte wzniósłszy w górę kielich, przemówił do gości w następujących słowach: „Wczoraj, kiedyśmy mieli szczęście przyjmowania i podejmowania w tej sali, szanownych naszych sławiańskich gości, wielu z nas, z uczuciem głębokiego współubolewania, napróżno szukało w tem zgromadzeniu i „oczami i sercem, dwóch szczególnie bliskich całemu „światu sławiańskiemu, przedstawicieli jego nauki i „cywilizacji. Nie raz, nietylko pośród nas, lecz i po „śród naszych wysoce szanownych gości, dawały się „słyszeć pytania: gdzie Palacki? dla czego niema Riegera? Uczucie wczorajszego naszego smutku, teraz „zamieniło się w ogólną radość. Palacki i Rieger, „którzy spóźnili się na wczorajszą naszą uroczystość, „z niezależnych od nich przyczyn, teraz są pośród nas,

„przy naszym sobotnim koleżeńskim obiedzie, i swą, „tak drogą dla nas obecnością, w istocie, przedłużyli „jeszcze o jeden dzień wczorajszą naszą uroczystość. „Panowie! wnoszę toast za zdrowie tych, których „wszystkie narody sławiańskie jednakowo uważają za „zaszczyt, nazywać swymi współbraćmi. Niech żyją „Palacki i Rieger!” Na to p. Rieger odpowiedział po „czesku, wynurzywszy myśl, że z wszystkich sławiańskich „narodów, sama tylko Rosja stanowi państwo „niepodległe, że to mianowicie przyciąga do niej „wszystkie inne narodowości sławiańskie, i że dla sławian „bliższe obznajmienie się z Rosją jest konieczne dla tego, „aby świat sławiański mógł poznać swe prawa i swe „sily. „Niech żyje Rosja!” dodał w końcu swej przemowy. Obydwom tym toastom towarzyszyły jedno- „zgodnie „hura.” W końcu p. N. W. Berg, na żądanie „współbiesiadników, odczytał swój wiersz, dnia poprzedniego „przyjęty z takim żywym współczuciem. Ostatni „wiersz: „Mili bracia, hura!” podchwycyony był „zgodnie przez wszystkich obecnych. Po obiedzie „pozostało jeszcze kilka godzin do odejścia petersburg- „skiego pociągu kolei żelaznej; czas ten przepędzono „w przyjacielskim kółku u dyrektora ruskiego gimnazjum „W. P. Orłowa, i kiedy nastąpiła chwila oznaczona, „odprowadzono drogich gości na stację kolei żelaznej, „załączając im najserdeczniejsze życzenia wzajemnej „przyjaźni.”

* (Kwestja żebraków ulicznych). Nie jednokrotnie już i od lat wielu, w pismach tutejszych podejmowaną była kwestja żebractwa ulicznego, będącego prawdziwą plagą społeczną. Szukano sposobów, mogących położyć tamę coraz większemu napływowi rozmaitego rodzaju żebraków, którzy częstokroć pod zasłoną nędzy, ukrywali próżniactwo, złodziejstwo i wszelkie występki. Władza ze swej strony, przedsiębrała ciągle energiczne środki. Zakłady dobroczynne rozszerzały się nad możność nawet, dla zapewnienia przytulku rzeczywistemu kalectwu i niemocy. — Wszystko to jednak, nie zdołało ani wytepić, ani nawet umniejszyć żebraków publicznych zrosniętych tradycyjnje niejako, z przedsiónkami kościołów, cmentarzy i z zaułkami ulic, kędy głośnym lamentem własnym, lub płaczem dzieci, pobudzanych dotykać do krzyku — a często nawet, okazywaniem wstrętnych oznak kalectwa, mogących nader szkodliwie oddziaływać na przechodzące kobiety. Ta legja fatalna drażniła słuch i wzrok mieszkańców, zmuszając ich prawie do jałmużny, podanej często w ręce niegodne takiej chrześcijańskiej pomocy. — I w tej chwili, wydane równocześnie przez władzę przepisy, dążące do usunięcia żebractwa istnieją — i obecnie policja i rzedsiębiorze ustawicznie wszelkie możliwe środki do wytepienia tej plagi — lecz bez czynnego i gorliwego współdziałania wszystkich mieszkańców, środki te będą zawsze niedostatecznymi, albowiem w a lza nie ma ani odpowiedniego miejsca, ani koniecznych funduszy na przytułek i utrzymanie takiej masy żebraków. — Potrzeba jednakże znalezienia sposobu do radykalnego zupełnie usunięcia żebractwa, co chwila bardzo uczuwać się daje. Sklepy kupców napadane co piątek, przez zgryźliwych niewylegitymowanych nędzarzy, chodniki ulic i miejsca spacerowe, obsadzone przez ich czujne i natrętne wedety, wszystkie restau-

najśodszej nadziei — duma moja pochlebiona przemianą charakteru mego męża, szeptała mi, że nawrócenie tej upadłej duszy, jest mojem dziełem. Zaslepiłam na wszystko i wierzyłam bez granic.

W tych to dniach niepamięci i zaufania, Paweł mógł na mnie jakieś podpisy, które upoważniały go do podniesienia znacznej części sum mego osobistego majątku. Dziś dopiero, objaśniona od ludzi wiem, że z całego mienia zostało mi tylko kilkadziesiąt tysięcy, które umieściłaś u pana Kaźmierza. Wówczas — zajęta jedynie mojem szczęściem, nie widziałem nic co się dzieje za obrębem tego zaczarowanego koła.

Nie długo jednak trwał moje złudzenie — zyskawszy wszystko czego pragnął, Paweł odmienił nagle sposób życia i całe obejście ze mną. Otworzył dom na przyjęcie towarzystwa złożonego z samych mężczyzn, ludzi dość przyzwoitych powierzchownie i ogładzonych w obejściu — lecz próżniaków i łotrów moralnych; była to zbieranina młodzieży zestarzałej przedwczesnie — odartej z wiary.

Patrząc codziennie na zimne twarze graczy, zasiadających przy hazardownym stole męża i na bezduszne lica tej skrzepłej młodzieży — czułam, że dłużej nie wytrwam w tej atmosferze poniżenia. Jakieś przeczucie uczciwe, jakiś instykt niewieści, ostrzegały mnie, że z każdym dniem głębiej grzęznę w kał, z którego później, ożyć się, nawet *czyste* trudno. Wtedy to Kaźmierz zjawił się w naszym domu. Z początku sądziłam, że i on wzgardziwszy życiem, którego ja przyjąć nie chciałam — zasiadł przy stole gra-

czy szukając wrażeń zabójczych — to podejrzenie sprawiło mi niezmierną przykrość: — już wtedy żałowałam często, że przeniosłam nad niego Pawła, który zrzuciwszy maskę stanął przedemną w ohydnej postaci rozpustnika i szydery. Dzięki niebu, moje podejrzenia były mylne. Kaźmierz wszedł do naszego domu jedynie dla czuwania nade mną. O moja ciotko... dziś, gdy wiem, że fatalność rozdziela mię na zawsze od niego, nie wolno mi nawet powiedzieć mu, ile pojmuję i jak czczę jego serce, nieprzebrane w miłosierdziu nademną! Powiedz mi kiedyś, że najśroźszą karą, najostrejszą pokutą za moje winy, był krwawy żal... iż nie przyjęłam jego szlachetnej, prawej ręki, którą mi ofiarował dawniej, a na której dziś — nie mogę się wesprzeć — nieszczęśliwa!

Chciałabym, ażeby te wyrazy, które dobywam z piersi rozdartych rozpaczą, jak ptaki obleciały wszystkie zakątki ziemi — i aby każdej, młodej, szalonej jak ja marzycielce, opowiedziały okropny stan serca kobiety, która zamiast pokory i rezygnacji niewieściej, żywi w sobie pychę — a zamiast modlić się wielkiemu i dobremu Bogu, oddaje cześć widziadłom wyobraźni, która może jest skrzydłem dla orłów — lecz staje się kamieniem u szyi dla ptastwa zrodzonego pod domową strzechą...

Onegdajszego wieczoru, Paweł wszedł do mego pokoju. Zadrżałam myśląc, że według zwyczaju, zechce mnie wyprowadzić do swoich gości — lecz omyliłam się tym razem. Mój mąż w milczeniu przechadzał się po pokoju — jakąś obawę, jakieś wahanie się

znać było w jego twarzy — wreszcie stanął przedemną, otworzył usta i wyjąkał słów kilka bez znaczenia. Niestety! był pijany...

Oburzona taką bezczelnością człowieka, którego już nienawidziłam, zapytałam go, jak śmie ukazywać się przed kobietą w tak ohydny stan?

Zamiast odpowiedzi, rozśmiał się szydery i rzekł po chwili namysłu:

Doprawdy, moja pani — przyszedłem tu w najlepszej i najmoralniejszej intencji: chciałem w zamian za twoje dobrodziejstwa, dać ci jedną i ostatnią, lecz bardzo dobrą radę — lecz... widok mój obraża cię i wstręt budzi — tem gorzej dla ciebie! — odjadę ztąd może daleko i na długo. Radź-że sobie sama.

To rzekłszy, chwiejącym krokiem, zataczając się wyszedł z mego pokoju. Odtąd go już nie widziałam, gdyż odjechał a raczej uciekł ohydnie tejże samej nocy. Daj Boże, aby na całą wieczność rozłączył się ze mną — a by przepadło w mej myśli nawet, wspomnienie tego związku!

Żegnaj cię kochana ciotko! Przybywaj do mnie — uboga dzisiaj, lecz swobodna, pragnę zamknąć się w jakimś cichym ustroniu.

Wirginja.

Ps. Wiem, że Kaźmierz szukał mię w domu, który natychmiast po ucieczce męża opuściłam. Gdy zobaczysz go moja ciotko, prosz żęby mi przebaczył i zapomniiał o mnie. Na ziemi, rozdziela nas przepaść, którą tylko występki lub śmierć *tamtego*, zasypać by mogły. Pożegnaj go odemnie — na zawszel (*d. c. n.*)

racje i handle win, oblegane przy progach, na domiar zaś, schody domów i drzwi mieszkań prywatnych studjowane przez tych inspektorów nędzy, a często złodziejstwa — wszystko to razem, domaga się, woła nawet głośno, o skuteczne i wcześnie zapobieżenie. — W obec takiego stanu rzeczy, niepodobna jest ogółowi mieszkańców, chociażby już tylko w interesie własnym, jeżeli nie filantropijnym — wymawiać się od przyjęcia czynnego udziału, od poniesienia pewnych ofiar nawet, w celu przyniesienia pomocy rzeczywistemu ubóstwu i zabezpieczeniu się od napaści fałszywego. W wielu miastach zagranicznych, istnieją towarzystwa filantropijne, rozkładające na każdego z swych członków odpowiedni, dobrowolny podatek, mniejszy od sumy, wydzieranej mu corocznie przez żebraków ulicznych. — Suma otrzymana z takich podatków, obracana tam jest na utrzymanie zakładów, przeznaczonych dla przytułku rzeczywistego ubóstwa lub kalectwa, oraz dla pomieszczenia i zatrudnienia sług i robotników, pozbawionych możliwości zarobkowania chwilowo. W zakładach takich przygotowane są rozmaite roboty i zatrudnienia, które dla mogących pracować, znaczne przynoszą korzyści, tak iż każde z indywidualów pomieszczonych w zakładzie, opłaca własną pracą kosztu swojego utrzymania do pewnego stopnia. Wszyscy członkowie takiego towarzystwa, mają na wzór członków towarzystwa opieki nad zwierzętami, wydawane bileta, za okazaniem których wolno im jest aresztować żebraka lub włóczęgę i odsyłać ich do zbiorowego zakładu. Stowarzyszenia takie, wydały wkrótce jak najpomyślniejszy skutek, albowiem żebracy istotni mają zapewniiony przytułek, a fałszywi, albo muszą ukrywać się lub znagnieni są do pożytecznej dla siebie w tych zakładach pracy. — Otóż obecnie, gdy J. W. Jenerał-Feldmarszałek, hrabia Namiestnik Królestwa, zatwierdził raczył komitet do wytypowania żebractwa, a Warszawskie Towarzystwo Dobroczyńności ofiarowało znaczną część zabudowań po-dominikańskich, na pomieszczenie żebraków — byłoby najwłaściwiej zawiazać w Warszawie rodzaj towarzystwa, na wzór wymienionego wyżej za granicą, które pod opieką rządu istniejąc a wspierane przez władzę policyjną, opatrzone administracją bezpłatną, mogłoby w krótkim czasie oczyścić miasto z ulicznego żebractwa i oprócz moralnej, prawdziwie chrześcijańskiej zasługi, zabezpieczyć ogół a tem samem i siebie, od przykrości poglądania na rażące wzrok kalectwo i od wszelkich innych nieprzyjemności a nawet i niebezpieczeństw z powodu rozmnożonego tak licznie żebractwa ulicznego. Istnieje wprawdzie jeden zakład „Góra Kalwaryja”, pierwotnie przeznaczony dla starców i kalek a i w Warszawie trwa zdawna założony Dom Przytułku i pracy, którego przeznaczeniem określonym przez fundatora, było zapewnienie przytułku dla sług chwilowo pozbawionych obowiązku i poprawa ich moralna razem — lecz pierwszy z tych zakładów zredukowano obecnie dla użytku jedynie kalek zupełnie niewyleczalnych — drugi zaś przekształcił się oddawna w dom kary nie zaś przytułku, a tem samem zmienił zupełnie pierwotne przeznaczenie swoje. Obadwa jednak te zakłady, obecnie przepełnione, po bliższem rozpatrzeniu ich przez komitet i przy chętnem zapewnieniu udziału władzy — możnaby zreformować z zastosowaniem ich do pomieszczania żebraków ulicznych i sług pozbawionych roboty. Rzucając te myśli, pewni jesteśmy poparcia onej przez władzę i mamy ufność, że ogół mieszkańców Warszawy, znalazłszy w nich rzeczywistą tak dla ludzkości jak dla siebie ulgę — nie odmówi skutecznego udziału w faktycznym przeprowadzeniu. *Al.*

* (Tydzień giełdowy). *D. 6 (18) maja.* Świat finansowy i handlowy z wszelkiem zaufaniem w obecnie ustalające się położenie Europy zachodniej zdaje się swobodnie powracać do swojej czynności i do dawniejszych przedsięwzięć spekulacyjnych. Najdotychczasniejszy tego dowód dostrzegamy w poprawie kursów papierów publicznych i przemysłowych na wszystkich giełdach zagranicznych, jaka stopniowo przez cały tydzień ubiegły wzrastała, nie ulegając ani razu prawie cofającej się fluktuacji. Na giełdzie berlińskiej, i nasze walory w tygodniu upłynionym ciągle doznawały powodzenia i wziętości, tak iż poprawa ich kursów była ogólna, a w niektórych gatunkach nawet nadszpodziwana. Podniesienie kursu niezwykle dostało się tylko naszym listom zastawnym i obliżom skarbu (pierwszym o $5\frac{1}{2}\%$, drugim o 3%), które w swoim czasie równie gwałtownego doznały obniżenia; ale i podwyżka kursów innych wartości naszych, jak listów likwidacyjnych o $2\frac{1}{2}\%$, pożyczki premiowej o $2\frac{3}{4}$ i $2\frac{1}{8}\%$, biletów bankowych o $1\frac{3}{4}\%$, wexli na Warszawę o $1\frac{5}{8}\%$, a petersburskich o $1\frac{1}{4}$, $1\frac{3}{8}\%$, świadczy o zwróceniu się spekulacji do naszej waluty. Chociaż raporta giełdy petersburskiej i rygskiej nie przyniosły nam dalsze-

go obniżenia tamecznych kursów remes zagranicznych, jednakże giełda nasza zmuszoną była pójść za wpływem stosunku przez czynność giełdy berlińskiej wywołanego, skutkiem czego i kursa naszych papierów publicznych znacznie się u nas podniosły i ażo zagraniczne się w dalszym ciągu obniżyły. Obniżenie ażo wszelako nie było równe, gdyż na wexle pruskie wynosiło $1\frac{2}{3}\%$ (z $124\frac{1}{3}$, $123\frac{2}{3}$ na $122\frac{2}{3}$, 122), na hamburskie $2\frac{1}{3} - 1\%$, a na londyńskie tylko $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{6}\%$; kurs wexli paryskich nie uległ żadnej zmianie, a kurs wexli wiedeńskich nawet jeszcze o $\frac{1}{2}\%$ się podniósł. Obroty w tym tygodniu dość były ograniczone, gdyż po części kupey nasi liczą jeszcze na dalsze obniżenie ażo i z tej przyczyny od większych zakupów remes się wstrzymują. Obroty w papierach publicznych, mianowicie w listach zastawnych i listach likwidacyjnych w tym tygodniu znacznie były większe aniżeli ostatnich kilku tygodni poprzednich. Kurs listów zastawnych pierwszej serii podniósł się o $2\frac{5}{6}$, $2\frac{2}{3}\%$ (z $78\frac{1}{2}$, 78% na $81\frac{1}{3}$, $80\frac{2}{3}$) a serii drugiej o $5\frac{5}{6}\%$ (z $68\frac{1}{2}$, 68% na $74\frac{1}{3}$, $73\frac{5}{6}$), a różnica pomiędzy pierwszą a drugą serją zredukowała się do $6\frac{5}{6}$, 7% . Kurs zaś listów likwidacyjnych poprawił się o $1\frac{2}{3}\%$ (z $57\frac{1}{2}$, 57 na $59\frac{1}{6}$, $58\frac{2}{3}\%$). Obligów skarbu kupowano w sztukach większych i mniejszych nawet, z podwyższeniem kursu o $1\frac{1}{2}$, 2% . Bilety banku cesarstwa i piąta pożyczka Stieglitzta nie znalazły odbycia, za to czteroprocentowe metaliki codziennie były poszukiwane, i łatwe znalazły umieszczenie, ale mało były ofiarowane! Pożycz a premiowa tak pierwszej jak drugiej emisji o 2 i $\frac{1}{2} - 1\%$ wyżej była płacona, mało jednakże było ofiarujących i dla tego transakcje nie wielkie, mianowicie emisji pierwszej. Z akcji kolei żelaznych poszukiwano wprawdzie bydgoskie, ale właściciele za wysoko je cenili, i dla tego transakcje nie przychodziły do skutku; z innych gatunków kupowano tylko parę sum terespoleskich, skutkiem czego kurs ich podwyższono o $\frac{1}{2}\%$. (*Gar. Hand.*)

* (Ole-Bull) dogadzając żądaniu licznych wielbicieli swoich, które my pierwsi, wyraziliśmy publicznie — zwracając oraz uwagę na wysokie dostojęstwo geniuszu jego, wystąpił raz jeszcze wczorajszego wieczoru na wielkiej scenie w ostatnim już koncercie. Pomimo pięknej pogody, odrywającej zwykle publiczność na spacer — warszawianie zgromadzili się tłumnie, ażeby raz jeszcze usłyszeć te uroczne, nieporównane tony mistrzowskiego smyczka, które i zachwycają ucho i w zdumienie przywodzą. Koncert (H. mol), utwor Paganiniego, zmarły wstąpił w całej świetności pod egzekucją godnego następcy tego czarodzieja, którego tradycje do dziś dnia przechowują się w sanktuarjach sztuki. — I cóż powiedzieć możemy o tem wykonaniu, jak również o egzekucji innych ustępów programu? Wszystkie zwyczajne frazesa pochwalne, nie zdołają określić ani jednej nuty wybiegającej z pod smyczka Ole-Bulla — a tem mniej zaznaczyć niesłychanych go czytelników o tajemniczy gry takiego wyjątkowego wirtuoza. Oddamy więc tylko hold wielbienia, należny mistrzowi i pożegnamy go tak, jak pożegnała publiczność wczorajsza, która nie miała dosyć oklasków i okrzyków na wyrażenie entuzjazmu zbudzonego przezeń w słuchaczach, udarowanych za tak serdeczne przyjęcie przez mistrza wykonaniem nad program „Etiudy” własnego utworu. Dogadzając powszechnemu żądaniu publiczności, która wczoraj zajęła wszystkie miejsca w teatrze, Ole-Bull wystąpił raz jeszcze z koncertem jutrzejszego wieczoru, w tejsze samej sali. Pewni jesteśmy, że publiczność oczarowana niesłychanym talentem potężnego wirtuoza, znowu, jak wczoraj, przybiegnie podziwiać cuda jego smyczka, jakich zapewne nigdy już nie usłyszy. *Al.*

* (Koncert p. Wysockiego). Niejednokrotnie wspominaliśmy o zamierzonym koncercie naszego ziomka, czasowo bawiącego w Warszawie; teraz możemy wydać jego program. Na koncercie tym p. Wysocki wykona arje z opery „Nieszpory sycylijskie” Verdiego, Loreley, balladę Troschla (po raz pierwszy), oraz przyjmie udział w duecie z op. „J. Pescatori” Gabussego z p. Filbornem i w tercecie z op. „Lombardi” Verdiego z p. Kwiecińską i p. Fillebornem; oprócz tego p. Kwiecińska wykona Eternamente, śpiew Mabelliniego, a p. Filleborn wykona „La forza del destino” Verdiego, zaś najmłodniejszy b. uczeń tutejszego instytutu muzycznego p. Górski, odegra na skrzypcach polonez własnej kompozycji i Elegję Ernsta. Mając sposobność słyszeć p. Wysockiego, obdarzonego sympatycznym i dzwięcznym basem *centrale*, z rozległym rejestrem, podziwiać jego wyrobienie i giętkość, doskonałą szkołę, możemy zapewnić śmiało tych co zechcą poświęcić parę chwil czasu na koncert, że sława naszego ziomka za granicą zupełnie była usprawiedliwiona. Koncert ten, który miał się odbyć jutro wieczorem w sali resursy obywatelskiej, z powodu zapowiedzenia na jutro ostatniego koncertu pożegnalnego Ole-Bulla, w teatrze, odłożony został na piątek, 12 (24) b. m.

* (Koncerta p. Ap. Kątskiego w Włocławku). Otrzymałiśmy z Włocławka pod d. 17 maja następujący list: „Zapowiedziane dwa koncerty dyrektora instytutu muzycznego p. Ap. Kątskiego odbyły się w tutejszem mieście w dniach 15 i 16 b. m. Gra p. Kątskiego na skrzypcach jest znaną całemu światu muzykałnemu, wszelkie zatem wyszukane słowa na jej pochwałę byłyby niedostateczne; wiadomo bowiem, że p. K., przez czystą intonacją, silne i szerokie tony, mechanizm do wysokiego stopnia posunięty i odcienia pełne smaku i uczuć, na wskroś przenikające duszę i napa-wające serca słuchaczy miłem i spokojnem wrażeniem, już stanął u szczytu chwały, a tem samem zjednał sobie miano pierwszorzędnego wirtuoza. Nie dziw więc, że ten rozgłos tak licznie zgromadził publiczność, szczególnie okoliczną, która po odegraniu każdego ustępu, okazując mu prawdziwe swe zadowolenie, radaby częściej tak słodkich doznawać wrażeń. Żałujemy jednak, że p. K. oprócz kompozycji własnych, w małej bardzo ilości wykonywał innych tegoczesnych mistrzów utwory, które tak czarująco z pod jego smyczka wychodzą. P. K. jak zawsze, tak i obecnie część znaczną dochodu z koncertów, przeznaczył na szpital tutejszy, przez co przyszedł w pomoc cierpiącej ludzkości, tak często bez skutku wglądającej miłosierdzia bliźnich. W koncertach wziankowanych przyjmowali udział uczniowie instytutu muzycznego: pp. Ignatowski i Grzywiński, celujący w spiewie doskonałą metodą i dokładnem wykończeniem, — choć może nieco chłodnem oddawaniem kompozycji, zrodzonych pod gorącym niebem, — oraz p. Wł. Wojciechowski, który przy swych wielkich zdolnościach, jeżeli, z zamiłowaniem odda się pracy, to wkrótce w świecie muzykałnym zapewni sobie znaczące stanowisko. *T.*”

* (Fortepjany na wystawie paryskiej). Lipski dziennik *Signale* donosi, że przysięgli do fortepjanów na wystawie paryskiej przyznali wielki złoty medal staremu domowi John Broadwood and son w Londynie. Dyplomy na podobne medale otrzymały dwie fabryki nowojorskie: Steinway and sons i Chickering; medale zaś srebrne otrzymały fabryki Allingera w Strassburgu, Bechsteina w Berlinie, Blera w Monachjum, Blancheta w Paryżu, Blüthnera w Lipsku, Böwendorfa w Wiedniu, Gaveaux w Paryżu, Günthera w Brukseli, Hertza w Paryżu, Hüne i Hüberta w Zurichu, Kirkman-na w Londynie, Knackego w Münster, Krieglstein w Paryżu, Małeckiego i Schrötera w Warszawie, Schied-mayera und Sohn w Sztutgardzie, Sprechera w Zurichu, Sternberga w Brukseli, Streichera w Wiedniu i Vogel-sanga w Brukseli.

* (Wstępna lekcja d-ra Strasburgera). W sobotę w auli szkoły głównej, w obec rektora tejsze szkoły, dziekana, profesorów i liczne grono słuchaczy zapełniających salę, odbyła się wstępna lekcja doktora filozofji Edwarda Strasburgera, jako docenta szkoły głównej, powołanego do wykładu botaniki. Przedmiotem tej lekcji, była historia rozwoju botaniki i jej stosunek do innych nauk przyrodzonych — z wykazaniem prac i odkryć nowszych naturalistów. Pan Strasburger słuchał nauk w uniwersytetach w Bonn, a następnie w Jena, gdzie po złożeniu egzaminu otrzymał stopień doktora filozofji *cum summa laude*. *Φ.*

* (Ogólne zebranie członków towarzystwa zachęty sztuk pięknych). Wczoraj, o godz. 11 przed południem, odbyło się w lokalu towarzystwa zachęty sztuk pięknych w królestwie, ogólne zebranie członków tegoż towarzystwa, dla wysłuchania zdania sprawy z czynności za ubiegły rok 1866 i dla wyboru komitetu, oraz delegacji rachunkowej na rok następny. Posiedzenie zagał osobiście J.W. radca tajny Witte, dyrektor główny oświecenia publicznego, prezes towarzystwa, pełnem treści przemówieniem, złożywszy przytem podziękę komitetowi za dotychczasowe trudy i starania. Następnie członek komitetu p. Józef Simmler, w nieobecności wice-prezesa towarzystwa barona Rastawieckiego, zabrał głos. Poczem przystąpiono do odczytania szczegółowego sprawozdania, z którego okazało się, że towarzystwo z końcem 1866 r. liczyło akcjonariuszy 1441, posiadających akcji 1456 sztuk; członków rzeczywistych było 622. Dochód za rok 1866 przedstawiał razem rs. 16,949 k. 58. Razem wydatków było rs. 9,448 kop. 91 $\frac{1}{2}$. Po porównaniu dochodu z wydatkami pozostało remanentu na rok 1867 rs. 7,500 k. 66 $\frac{1}{2}$. Na reprodukcję w odbiciu litograficznym za rok 1866, wybrano znany obraz Matejki „Wit Stwosz.” W ciągu roku 1866 sprzedano z wystawy osobom prywatnym obrazów 11, a przyjęto na wystawę dzieł sztuki w ogóle 154. Zaprowadzone kupno obrazów do losowania w terminach kwartalnych, wykazało korzystny rezultat tak dla pp. artystów jak i dla samej wystawy, stopniowo skutkiem tego, zapełniającej się nowymi dziełami. Poczem przedstawiono pokwitowanie rachunków i stanu kasy, które zgromadzenie zatwierdziło przez akklamację. Następnie przystąpiono do czynności wyboru komitetu i delegacji rachunkowej. Poczem odczytano protokół posie-

dzenia, który zgromadzeni członkowie, jednogłośnie podpisali, składając podziękowanie członkom poprzedniego komitetu, oraz życzenia nowo obranym. Po skończeniu tej czynności, nowy komitet odbył krótką naradę w przedmiocie wyboru vice prezesa, do piastowania której to godności, zaproszono jednomyślnie dotychczasowego vice-prezesa barona Edwarda Rastawieckiego.

* (Jarmark na wełnę w Lublinie) w roku bieżącym będzie się odbywał w dniu 8 (20), 9 (21) i 10 (22) czerwca.

* (Szczegóły rolnicze). Donoszą z powiatu rawskiego: Ruch w handlu zbożowym w okolicach tutejszych coraz większy objawiać się zaczyna. Zabiegli żydkowie kręcą się bezustannie po dworach, a głównie tam gdzie miarkują, że potrzeba pieniędzy — lecz gdzie teraz gotowizny nie potrzeb? Handel drzewem, dla tych spekulantów, jest jeszcze pożądaną i powabniejszą zdobyczą. Cena wprawdzie lasów skutkiem coraz szybszego ich znikania, w ostatnich czasach podwyższyła się znacznie. I kiedy o ile sobie przypominamy trzy lata temu, las radymyński tuż pod samą Warszawą położony po rs. 1,500 za włokę sprzedany został, to dziś chciwi kupni spekulanci, przynajmniej dwa razy tyle zapłacićby musieli. Oziminy w ogólności dobrze się przedstawiają, zasiewy jednak jare z powodu deszczów i zimna doznają opóźnienia; stan łąk jest zaspakajającym i spodziewać się można, że siana będzie podostatkiem. Wypadanie drobiu w wielu miejscowościach, jest dotkliwą dla gospodyń klęską.

* (Nagła śmierć). W dniu wczorajszym, Dorota Michalczyk, wyrobnica, lat 46 wieku mająca, nagle zmarła.

* (Przegląd wojsk.) *Golos* w kronice pisze: „Dziś 4-go maja, o godzinie 1-ej z południa, miał miejsce Najwyższy przegląd wojsk gwardji na Caracynym Ługu. Nie będąc specjalistami sztuki wojskowej, nie będziemy podawali wszystkich szczegółów uroczystości wojskowej, a wspomniemy tylko o niektórych z nich, odróżniających obecny przegląd od poprzednich, tak zwanych: „parad majowych.” Najjaśniejszy Pan objechawszy cały front wojsk znajdujących się na placu, stanął na lewym ich skrzydle naprzeciwko pałacu księcia Oldenburgskiego, i tu po kilku słowach wyrzeczonych do wojska, a których z powodu odległości nie mogliśmy dosłyszyć, Najjaśniejszy Pan wyciągnął rękę do Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza. Wielki Książę, zdjąwszy kapelusz (był w mundurze generała ad-utanckim marynarki) pocałował się z Najjaśniejszym Panem. W tej chwili z twierdzy dały się słyszeć wystrzały działowe. W ludzkiej epizod ten zaraz zaczęli objaśniać przez szczęśliwe zdarzenie w rodzinie Wielkiego Księcia, mające związek z przybyciem do Petersburga króla helenów. Po objeździe wojsk przez Najjaśniejszego Pana, na placu ukazał się najjaśniejszy król helenów Jerzy I-y. Był on w mundurze ruskiej armji z wstęgą orderu św. Andrzeja przez ramię. Jego królewska wysokość w towarzystwie Najjaśniejszego Pana, Wielkich Książąt i całej świty, do której przylączyła się świta króla helenów i hrabia Metaksa w bogatym greckim ubiorze, objechał front wojsk. Przytem, po przejechaniu króla greckiego, muzyki pułkowe grały hymn grecki. Po objeździe króla zaczęła się defilada. Jego królewska wysokość stał przed namiotem, przysposobionym dla Najjaśniejszej Pani i Wielkich Książąt, a Najjaśniejszy Pan stanął na czele wojsk i poprowadził parady przed królem. Wojska przechodziły tylko po raz, pułki grenadjerskie krokiem podwojnym, strzeleckie biegiem, kónnica i artylerja klusem. Najjaśniejsza Pani, Wielkie Książę i Książniczki, nie były obecne na paradzie. Pogoda sprzyjała uroczystości wojskowej, słońce jasno świeciło na niebie bez chmurki; napływ ludu był ogromny.”

* (Zaręczyny Najdostojniejszych Osób). *Jour. de St. Pet.* pod 6 (18) maja pisze: „Dziś w sobotę, odprawione zostało o godzinie 1-ej i pół, w kościele greckim nabożeństwo, dla wyjednania błogosławieństwa nieba na zaręczyny pomiędzy n. królem helenów i Jej Cesarską Wysokością Wielką Książniczką Olgą Konstantynówną. Najjaśniejszy Pan z królem Jerzym I-ym udał się do kościoła, gdzie znajdowali się zebrani, wraz z Ich Cesarzskimi Wysokościami Cesarzowiczem Następcą Tronu i Wielką Księżną Marją Teodorówną, Ich Cesarzskie Wysokości Wielcy Książęta Włodzimierz i Aleksy Aleksandrowicze, Wielki Książę Konstanty Mikołajewicz, Wielka Księżna Aleksandra Józefówna, Wielka Książniczka Olga Konstantynówna, Wielki Książę Mikołaj Konstantynowicz, Wielki Książę Mikołaj Mikołajewicz starszy, Wielka Księżna Aleksandra Piotrówna, Książę Piotr Oldenburgski, jego wielko-książęca wysokość książę Jerzy meklemburg-strelicki. Kościół był przepelniony licznym tłumem, w którym widziano wiele dam,

wice-kanclerza państwa, wysokich dygnitarzy dworu i państwa, posła greckiego, osoby z orszaku króla greckiego, konsula jeneralnego greckiego i wszystkich poddanych greckich przebywających w St. Petersburgu. — Dziś był wielki obiad na dwieście osób u dworu. W chwili kiedy wnoszono toast za zdrowie króla helenów i przyszłej jego małżonki, z fortecy dano wystrzały działowe. — Jutro w niedzielę, Ich Cesarzskie M.ście przenoszą rezydencję do Carskiego Sioła. Ich Cesarzskie Wysokości Cesarzowicz Następcą Tronu i Wielka Księżna Marja Teodorówna, odprowadziwszy Najjaśniejszych Państwa do Carskiego Sioła, po południu udadzą się do Rygi, zkąd odpłyną do Kopenhagi.”

* (Uroczystość na cześć sławian). Słychać, że hrabia G. A. Kuszelew-Bezborodko wydaje wielki wieczór dla spodziewanych gości sławiańskich. (*Birż. Wied.*)

* (Ruska restauracja w Paryżu). *Mosk. Wied.* piszą, że p. Koreszczenko odebrał telegraficzne doniesienie z Paryża, że w dniu 2 (14) maja raczyła śniadać w jego ruskiej restauracji w gmachu wystawy powszechnej J. C. W. wielka księżna Marja Mikołajewna, a następnego dnia obiadowali tamże książęta Walji, Albert angielski i Oskar szwedzki. (*Got.*)

* (Wynalazek). *Kijewlanin* donosi, że starozakonny Zelman Jankielewicz Pomerantz, z m. Żytomierza, posłał na wystawę paryżką swego wynalazku przyrząd do regulowania maszerującej piechoty.

* (Wiadomość bibliograficzna). Księgarz petersburski p. Henkel, zamierza wydawać, począwszy od miesiąca maja, pismo w języku ruskim: „Ilustrowane opisanie powszechnej wystawy przemysłowej w Paryżu”. Pismo to ukończone zostanie w ciągu roku i ozdobione będzie 1,500 rycinami, wziętymi z dzienników londyńskiego *Art Journal* i lipskiego *Illustrirten Catalog der Pariser Industrie Ausstellung* r. 1867. Całe wydanie obejmować będzie 12 poszytów (59 — 60 arkuszy druku) wielkiego formatu in 4-to. Ryciny wytłoczone będą zagranicą. Cena prenumeraty wynosić będzie około 12 rubli. Szczegółowy prospekt ma być dołączony do główniejszych dzienników ruskich. (*Siew. Pocz.*)

Kwestja luksemburska.

* *Nord* pisze pod datą 18 maja: Zneutralizowanie wielkiego księstwa luksemburskiego nie wpłynęło bynajmniej na zmianę w postanowieniu Holandji, która zrzeka się od niejakiego czasu wszelkiej, chociażby najmniejszej solidarności pomiędzy swą administracją a administracją wielkiego księstwa. Rząd holenderski odmówił nawet upoważnienia dla swych agentów dyplomatycznych zagranicą do podejmowania się opieki nad interesami luksemburczyków, zamieszkałych w obcych krajach, w których Holandja ma swych reprezentantów. Ponieważ zaś z drugiej strony, zasoby finansowe Luksemburga są niedostateczne dla dozwolenia temu małemu krajowi zbytku trzymywania własnego ciała dyplomatycznego, przeto interesy luksemburczyków zagranicą powierzone zostaną innemu państwu. Podług *Karlsruher Z.*, Rosja podjęłaby się chętnie tego obowiązku, a *Allg. Aug. Z.* potwierdza tę pogłoskę w sposób poniekąd urzędowy, o ile to dotyczy luksemburczyków przemieszkujących w Bawarii.

Ameryka.

* (Świętowanie robotników. — Powódz. — Zakaz). — *Nowy Jork*, 7 maja. Ustają już rozruchy spowodowane w Chicago żądaniem zmniejszenia do ośmiu godzin dziennie czasu trwania roboty, i robotnicy wrócili w większej części zakładów do swych zatrudnień. W niektórych z nich, robotnicy pracują podług dawnego systemu, t. j. po dziesięć godzin dziennie, bez żadnej zmiany co do płacy, podczas gdy w innych, pracują po 8 godzin dziennie, przyczem płaca ich zmniejszoną została o 20%. Świętowanie robotników nie ustaje w Saint-Louis i w innych miejscowościach. — Większa część plantacji na południe Memfisu, została zalana wodą, tak iż plantatorowie znajdują się w nader smutnem położeniu i ulegają niebezpieczeństwu doznania głodu. — Jenerał Ord rozkazał gubernatorowi Arkanzas'u, ażeby zakomunikował zgromadzeniu prawodawczemu tego stanu zakaz zgromadzania się nadal. (*Biuro Reutersa.*)

* (Chili i Peru) *La Patrie* pisze: Ostatnie wiadomości z Chili i Peru dochodzą do 3 i 14 kwietnia. Dadzą się one prawie streścić w tym okrzyku dziennika *Mercurio*, wychodzącego w Valparaiso: „Postępujemy wstecz.” Rzeczywiście, admirał Tucker, wódz naczeiny floty chilijsko-perawiańskiej, zmuszony został podać się do dymisji, dla zapobieżenia zajściu pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i rzeczospolitemi hiszpańsko-amerykańskimi. Te ostatnie opłacają

zbyt drogo poparcie moralne, jakie daje im gabinet waszyngtoński. Admirał Tucker jest dawnym marynarzem stanów skonfederowanych; naturalizował się on w Peru i został mianowany dowódcą floty Chili i Peru, podczas wojny z Hiszpanją. Lecz komodor Stanów Zjednoczonych, stojący na stacji w Valparaiso, odmówił salutowania flagi admirała Tuckera, którego uważał jeszcze jako dawnego buntownika. Ztąd wynikło nieporozumienie z gabinetem waszyngtońskim, i dla położenia temu końca, admirał Tucker podał się do dymisji.

Austria.

* (Położenie państwa). *Die Presse* pisze pod datą 18-go b. m.: W mowie tronowej, którą otwarta była w maju 1861 roku pierwsza sesja rady państwa, znajdował się ustęp tej treści, że Austria doszła do groźnego zwrotu, lecz że powinna być przez takowy pomyślnie przeprowadzona. Zdanie to mogło być być powtórzone teraz dosłownie. Doszliśmy znowu do niebezpiecznego zwrotu i znowu usiłować należy poprowadzić przez takowy państwo z powodzeniem. Austria znajduje się obecnie w tak krytycznem, trudnem do określenia położeniu, że zaprawdę, ani jeden błąd nie może już być popełnionym.

* (Sejm kroacki) *Zagrzeb*, 18 maja. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu odczytany został rekrypt królewski dotyczący najwyższej sankcji prawa o bezkarności deputowanych i przekazany komitetowi do przejrzenia. Mrazovic, jako sprawozdawca projektu adresu większości komitetu 9-ciu, wystąpił w jego obronie. Zivkovic, jako sprawozdawca projektu mniejszości, objaśnił powody, jakie skłoniły do ułożenia tego projektu, i w imieniu mniejszości cofnął ten wniosek. Perkovac bronił potem swojego projektu separatystycznego; w końcu jednak przyjęty został bez rozpraw *en bloc* projekt adresu większości komitetu 9 ciu. Następnę posiedzenie sejmu odbędzie się w poniedziałek. (*Corr. Bür.*)

* (Rozruchy). *Fiume*, 16 maja. Pandurowie z Buccario wkroczyli tu i pozrywali chorągiew cesarską i chorągiew węgierską. P. Malkowicz uchronił wicherzycieli od zemsty ludu. Zarządzone zostało śledztwo. (*Cor. Hav. Bul.*)

* (Cesarz. — Armja). Według korespondencji z Wiednia, za której wiarogodność nie można stanowczo zaręczyć, cesarz austriacki ma wyjechać w d. 25 czerwca do Paryża. Wiadomo, że koronacja ma odbyć się w Peszcie dnia 10-go czerwca. Telegram z Wiednia donosi, że większa część dzienników austriackich domaga się zawieszenia reorganizacji armji i wstrzymania prac około fortyfikacji Wiednia. Życzenia te, jak się zdaje, nie są przeciwne polityce rządowej. (*La Fr.*)

Azja.

* (Traktat handlowy). Według wiadomości z Japonji otrzymanych przez telegraf londyński, tajkun dał dowód daleko ekonomiczniejszego usposobienia, niż którykolwiek z rządów europejskich. Rozciągnął on do wszystkich narodów warunki zawartego traktatu handlowego. (*La Fr.*)

* (Wiadomości z Japonji). Ostatnie wiadomości z Japonji, które nadeszły przez San-Francisco i Nowy-Jork, sięgają do dnia 3-go kwietnia i są zatem o piętnaście dni późniejsze od wiadomości już otrzymanych. Wojna pomiędzy tajkunem a księciem Chozin została zawieszona, chociaż nie zawarto jeszcze formalnego traktatu, a książę nie chce otworzyć portu Simonosaki dla handlu zagranicznego. Angliicy obrażeni przez niektórych oficerów mikada, przed którymi zmuszeni byli ustąpić na bok na głównym trakcie, zmusili rząd japoński do uniewinnienia się z tego postępku. Poseł francuzki złożył wizytę książętom prowincji południowych. Poseł amerykański oświadczył, że udając się pod koniec kwietnia z innymi ambasadorami zagranicznymi do Osaka dla widzenia się z tajkunem, poleci eskortować się wszystkim statkom floty amerykańskiej, znajdującym się na wschodzie. Mówiono w Yokohama, że francuzi zawarli z rządem japońskim umowę o dostarczenie mu 400,000 karabinów wraz z potrzebną amunicją. (*La Patr.*)

Francja.

* (Ratyfikacja traktatu). *Paryż*, 18 maja. Listy prywatne z Berlina donoszą, że król pruski podpisał wczoraj ratyfikację traktatu londyńskiego, zawartego dnia 11-go maja r. b. Mówią, że cesarz Napoleon podpisał dziś z swojej strony ów traktat, i że dziś nawet wymienioną zostanie ratyfikacja pomiędzy Berlinem i Paryżem. Inne mocarstwa podpiszą zapewne także wkrótce ów traktat. (*La Fr.*)

* (Wykup od służby wojskowej). Wiadomo, że większość biur odrzuciła propozycję deputowanego Ernesta Picard'a co do postawienia rządowi w ciele prawodawczem interpelacji w przedmiocie wysokości sumy oznaczonej za wykup od służby woj-

skowej. Podobna decyzja ze strony większości biur spowodowaną została, jak się zdaje, oświadczeniem rządu, że zaprzęta się zmodyfikowaniem środków, przedsięwziętych poprzednio w przedmiocie uwalnia od służby wojskowej, w duchu zgodnym ze zmianami, jakie zaszły obecnie w sytuacji publicznej, co odjęłoby odmowie wyzwzmiankowanej niepomyślnie znaczenie, jakie bez tego objaśnienia nie omieszkano jej przypisać. (Nord).

* (Usiłowania) *Paryż, 18 maja*. Wczoraj czyniono nowe usiłowania w celu usunięcia trudności wynikłych pomiędzy komisją organizacji wojskowej a rządem. Sądzić należy, że usiłowania te poskutkują. (La France).

* (Giełda). *Paryż, 18 maja*. Polepszenie, które miało miejsce wczoraj, trwało w dalszym ciągu i dziś, tak iż podnoszenie się kursów przybrało dość znaczne rozmiary. Przy otwarciu giełdy, renta notowana była po 69—57½, przy zamknięciu zaś stała na 69—80, czyli o 35 centymów wyżej. (Cor. H. B.)

* (Fałszowanie biletów). Na wokandzie drugiej połowy miesiąca maja sądu przysięgłych departamentu Sekwany, stoi jeszcze jedna sprawa o wprowadzanie do Francji fałszywych biletów banku ruskiego. Oskarżonym jest polak nazwiskiem Salomon Krakauer. (La Fr.).

Hiszpanja.

* (Dekret). *Gazeta madrycka* z dnia 16 b. m. zamieściła dekret królowej, upoważniający ministra spraw wewnętrznych do oddawania pod rozporządzenie zarządów kolei żelaznych i wszystkich innych przedsiębiorców, którzy zawarli kontrakt z rządem na wykonywanie robót publicznych, wszystkich przestępców skazanych na mocy kodeksu i prawa z dnia 18 lipca 1866 r. do podobnej klasy robót, i ustanawiający przepisy i warunki, pod jakimi ciż przestępcy mają być używani. (La Patr.).

Meksyk.

* (Działania wojenne). Czytamy w *La Patr.*: Co się tyczy oblegania samej stolicy Meksyku przez Porfirio Diaz'a, którą to pogłoskę podali-my pierwsi, oto co miało zajść podług wiadomości z Meksyku, otrzymanych w Nowym Jorku przez Hawangę. Zwrócić należy uwagę na to, że wiadomości te potwierdzają także wątpliwość, jaką wyraziliśmy co do możliwości zdobycia Queretaro przez generała Diaz'a. Niezwłocznie po zdobyciu Puebli, pomieniony dowódca juaristowski odkomenderował ze swej armii 2,000 ludzi, których posłał dla wzmocnienia wojsk oblegających Vera-Cruz; następnie począł on ścigać Marquez'a, który wyruszył z miasta Meksyku na czele 5,000 ludzi, przybył zapóźno dla wyswobodzenia Puebli, i z tego powodu wracał do miasta Meksyku. O 60 do 80 kilometrów od Puebli, w okolicach miasteczka Apazico, Marquez został dognany przez Porfirio Diaz'a i doznał porażki w bitwie, przy końcu której porzucił swą artylerję i bagaże. Zwycięstwo to otwierało juaristom drogę do miasta Meksyku, i zdaje się, że przybyli oni bez przeszkody pod mury, albo raczej do samego obrębu miasta. Rzeczywiście, wiadomości z Monterey z 24-go kwietnia donosiły, że Porfirio Diaz zajmował część miasta Meksyku, że jego kwatera główna znajdowała się w klasztorze św. Dominika, i że nareszcie wojska cesarskie zajmowały już tylko dwa kwadraty z domami na wielkim placu stolicy.

Turcja.

* (Nota. — Powstanie kandjockie). Dzienniki ogłaszają notę Fuada-paszy do rządu greckiego, w której minister ottomański protestuje przeciw domniemanemu poparciu, dawanemu przez władze królestwa greckiego powstaniu w Tessalji i Epirze. System ten, tak często używany przez rząd ottomański dla wprowadzenia Europy w błąd co do zawichrzeń perjodycznych w pomienionych prowincjach, został już całkiem zużyty, tak, iż ministrowie sułtana dobrzeby sobie postąpili, gdyby wynaleźli jaki inny system. Co się tyczy ostatniej noty Fuada-paszy, jest ona niesłychaną pod względem dumy i zachwalstwa; nosi ona datę 27-go kwietnia, a zatem napisana została w chwili, gdy panowały jak największe kłopoty, wywołane kwestją luksemburską. W tej to bezwzględności okoliczności minister sułtana poczerpnął odwagę dla znieważenia Grecji i grożenia jej w tak nieczyny sposób. Nie uczyniłby on zapewne tego dziś. — Depesza z Konstantynopola, zaprzeczając wiadomościom o ostatnich zwycięstwach powstańców kandjockich, nadmienia, że „Omer-pasza posuwa się przeciw Sfakji”. Przed piętnastu jeszcze dniami donoszono, że Omer-pasza wyruszył z Kanei i posunął się ku Sfakji, przypuszczając zaś należałoby, że nie zachwycając się pięknosciami krajobrazów przeszkodziło mu dotąd przybyć na miejsce przeznaczenia. (Nord).

Włochy.

* (Garibaldi). *Movimento* donosi w telegramie prywatnym, że generał Garibaldi odjechał z San Fiorano w środę dnia 15 b. m. wie zorem; jest on zupełnie zdrowym. Nie chciał on już dłużej oiraczać swojej podróży do Florencji, jak to było jego zamiarem. (La Fr.).

Korespondencja Dziennika Warszawskiego — Lwów, 15 maja.

Obawy. — Kasyno mieszczańskie i p. Kraszewski. — Teatr ruski.

Liczba przybywających do Galicji emigrantów — po większej części za paszportami francuzkimi, — powiększa się znacznie. Z tego powodu zaczynają szerzyć się obawy w wyższych tutejszej biurokracji sferach i manifestować przedstawieniami w Wiedniu po za plecami hr. Gołuchowskiego, wszakże jak dotąd bezskuteczności.

Postawiony na walnem zebraniu członków kasyna mieszczańskie wniosek, aby dla uczczenia p. Kraszewskiego urządzić wieczorek, pozostał w znacznej mniejszości. Większość była temu wnioskowi przeciwną i z obawy wydatków, i dla uniknięcia niepotrzebnych demonstracji, a na koniec i dla tego, że fama stu gębna stawia p. Kraszewskiego w szeregu stronnictwa, z którym nasze mieszczaństwo nie sympatyzuje.

Grono artystów dramatycznych ruskich pod dykcją p. Baczyńskiego wyjechało ztąd do Tarnopola, zktąd zamierza po kilkunastu przedstawieniach wyjechać do Rosji. ♂.

Lwów, 15 maja.

Złagodzenie procesu p. Piwockiego. — Fałszerstwo wód mineralnych — Święcicki.

Pisałem wam niedawno o defraudacji, którą popełnił radca dworu p. Piwocki; otóż za defraudację tę oskarżyły go wielostronnie osoby interesowane w tutejszym sądzie karnym, wskutek czego wytoczono mu proces; ponieważ jednak pan Piwocki był *dobrze zasłużonym* agitatorom przy ostatnich wyborach u polonofilów, złożyła szlachta nasza 2,000 guld., a 1,000 guldenów otrzymał za usilnem staraniem hr. namiestnika jako nagrodę rządową za *gorliwe swe czynności* (?). Razem tedy tych 3,000 guldenów wypłacono pokrzywdzonym, resztę zaś zobowiązał się p. Piwocki zapłacić ratami w przeciągu sześciu lat, a wypłatę tę poręczył p. Marek Dubs, poseł sejmu krajowego; gdy jednak pokrzywdzeni nie chcieli się zgodzić na taką wypłatę, ponieważ na razie nie mają innych funduszy do złożenia nadal jakichkolwiek kaucji, przyznano im nareszcie i tę ulgę, że w takim razie zostaną ich podania przedsiębiorcze uwzględnione i bez kaucji, gdyż rząd byłby zadowolony z poręczenia p. Dubs'a. I tak zbrodnia, która po dwakroć większą jest, bo popełniona przez wysokiego urzędnika, została jak pierwsze lepsze bankructwo złagodzona, a sąd zdaje się nie robi z tego najmniejszego skrupułu ze stanowiska moralnego i co do powagi sądu.

Wykryto tu ogromne fałszerstwo wód mineralnych. O fałszerstwie tym doniósł ktoś hr. Gołuchowskiemu; pan hrabia polecił w skutek tego tutejszemu magistratowi sprawdzenie tego faktu, magistrat wysłał tedy komisję na dworzec kolei gdzie fabrykacja owa się odbywała, która bez trudu wykryła tam świeżutko opieczetowanych 500 butelek napełnionych a 2,000 do napełnienia przygotowanych. Chemik tutejszy był fabrykantem tych mniemanych wód mineralnych, a przedsiębiorcami dwóch izraelitów, z których jeden jest szwagrem p. Kolischer'a. Konfiskata ta miała miejsce podczas ostatniego pobytu p. namiestnika w Wiedniu; dziwnem jest niemniej i ta okoliczność, że dzienniki nasze, które tak skoro denuncjowały djaków co przy kieliszku im się wymykało z ust, zupełnie milczą o tem, a przecież ze względu na cierpiącą ludzkość wartoby fakt ten podać do wiadomości, gdyż sprawdzono, że prócz p. Szubuta, ani jeden kupiec lwowski nie sprowadza prawdziwych wód mineralnych.

Przebywa we Lwowie niejaki Święcicki; jest to ten, który zawiązał na Ukrainie partję *chłopomanów* i od niego pochodzi tak zwana „złota hramota.” Później kiedy bunt się nie udał na Podolu, formował on w Galicji pułk podolsko-ukraińsko-wołyński, zaś po skończonym buncie, potrafił rusinów tak otumanić, że ci go przyjęli do składu towarzystwa dramatycznego, nie domyślając się, że cel jego jest ukrycie się pod firmą rusinów, ażeby w razie reklamacji rządu ruskiego być pewnym niewydania; gdy jednak przekonali się o jego przewrotności i o polskiej chłopomanji, wykluczyli go zupełnie ze swego towarzystwa. Obecnie wydawał on dziennik literacki „Sioło”, który po krótkim czasie, w skutek zupełnego braku prenumeratorów, przestał wychodzić. Y.

Bibliografja.

Warschauer Jüdische Zeitung. (Warszawska gazeta żydowska).

Mamy przed sobą 14 numerów wychodzącego w Warszawie świeżo tygodnika w języku żydowskim, pod redakcją Hilarego Glatstern.

Pismo to jest nieprzystępne dla ogółu czytelników, z powodu niezrozumiałości języka. Zdaje się więc, że sprawozdanie o niem, nie będzie bez interesu dla tych, którym nie jest obojętną dążność i treść czasopisma przeznaczonego dla znacznej części krajowej ludności żydowskiej.

Przedewszystkiem musimy odpowiedzieć na dwa pytania, które bezwzględnie każdy z czytelników nam zada, a mianowicie: w jakim języku pismo to jest redagowane, i dla kogo jest ono przeznaczone?

Język żydowski trzeba odróżnić od języka hebrajskiego, w którym pisana jest biblja, i którym starożytni żydzi mówili. Język hebrajski jest już dziś językiem umarłym, którego żydzi w mowie nie używają, ale w którym tylko modlitwy swe odmawiają. Język zaś, który słyszymy w codziennej mowie ludu żydowskiego, jest przerobionym po swojemu, najczęściej zepsutym językiem niemieckim, pomieszczanym z wyrazami i dźwiękami polskimi.

Żydzi bowiem, po opuszczeniu Palestyny i rozproszeniu się po całej prawie kuli ziemskiej, zostawszy wierni swej religji, przyjęli wszakże zwyczaje, obyczaje i języki krajów, w których zamieszkali. Żydzi nie odróżniali się dobrowolnie od mieszkańców, w gronie których osiedli, ale ich do odróżniania się przymuszano. Na dowód tego przytoczymy tylko jeden przykład, a mianowicie owe nakazy średniowieczne, ażeby żydzi na ubiorach swoich nosili kolorowe łaty, odróżniające ich od reszty mieszkańców.

Żydzi, przybywszy do Polski z Niemiec, przywieźli z sobą język niemiecki. Różne okoliczności a głównie wielkie nagromadzenie żydów w jednym miejscu, spowodowały, że większość żydów zatrudniała u nas do dzisiejszego dnia język niemiecki, i takowym w stosunkach codziennych się posilił. Jednocześnie zupełny brak wykształcenia naukowego był przyczyną, że język niemiecki w ustach ludu żydowskiego stracił swoją pierwotną czystość i zamienił się w terazniejszy żargon, nie posiadający stałych prawideł, do składu którego weszło wiele wyrazów polskich, i w którym często wyrazy niemieckie mają polskie zakończenia lub na odwrót.

Bądź co bądź żargonem tym mówi większość żydów w kraju tutejszym mieszkająca, i dla tego chcąc na oświatę ich wpływać, najskuteczniej jest przemawiać do nich w tym języku. Takie też zadanie zakreśliła sobie *Warszawska żydowska gazeta*, za zezwoleniem władzy, która stale dąży do rozszerzenia światła po wszystkich warstwach społeczeństwa.

Wyższe i wykształcone warstwy społeczeństwa żydowskiego nie używają już tego żargonu, a obeznawszy się już to z językiem krajowym, już to z innymi językami europejskimi, czerpią oświatę i naukę z dzieł i dzienników w tych językach wydawanych. Dla tych więc warstw, zbyteczny jest pismo w żargonie żydowskim redagowane; niemniej jednak ma ono ważne do spełnienia zadanie, a to pomiędzy nieoświeconymi i biednymi klasami żydowskimi, które są w znacznej większości, i dla których albo w zupełności, albo w części nieprzystępne są inne języki. *Warszawska gazeta żydowska* jest więc pismem ludowym, i z tego też tylko stanowiska, przy ocenieniu jego treści, zapatrywać się na nie należy.

Pierwszy dział zajmują rozporządzenia rządowe. Dział ten w piśmie żydowskim jest nader ważny. Skoro żaden obywatel nieznaną sobie praw tłumaczyć się nie może, konieczną jest rzeczą, ażeby do wszystkich obywateli dochodziła dokładna wiadomość o wychodzących przepisach i rozporządzeniach. Szczególniej teraz, gdy z łaski Rządu Wysokiego, równouprawnienie żydów z innymi mieszkańcami kraju, tak znaczne porobiło kroki, znajomość praw i rozporządzeń jest dla nich bardziej konieczniejsza aniżeli kiedykolwiek. Tym czasem żydzi, rozumie się nieoświeceni, nie czytając żadnych pism w innych językach, często nie wiedzą o zmianach zachodzących w prawie i administracji, lub niedokładnie ze słyszenia mają o nich wiadomości. Tę niedogodność stara się usunąć *Warszawska gazeta żydowska*, która z prawdziwą dla swoich czytelników korzyścią, umieszcza w każdym numerze rozporządzenia rządowe, o ile dotyczą i żydów, w tłumaczeniu żydowskim.

Drugi dział zajmują ważniejsze zdarzenia polityczne. Za pomocą tej rubryki, *Warszawska gazeta żydowska* stara się zainteresować swoich czytelników otaczającym ich światem. Myśl ta jest dobra. Żydzi bowiem zbyt są zamknięci sami w sobie, zbyt są obojętni na wielkie wypadki i zmiany, jakie się w świecie dokonywają. Obudziwszy zajęcie ich do wypad-

